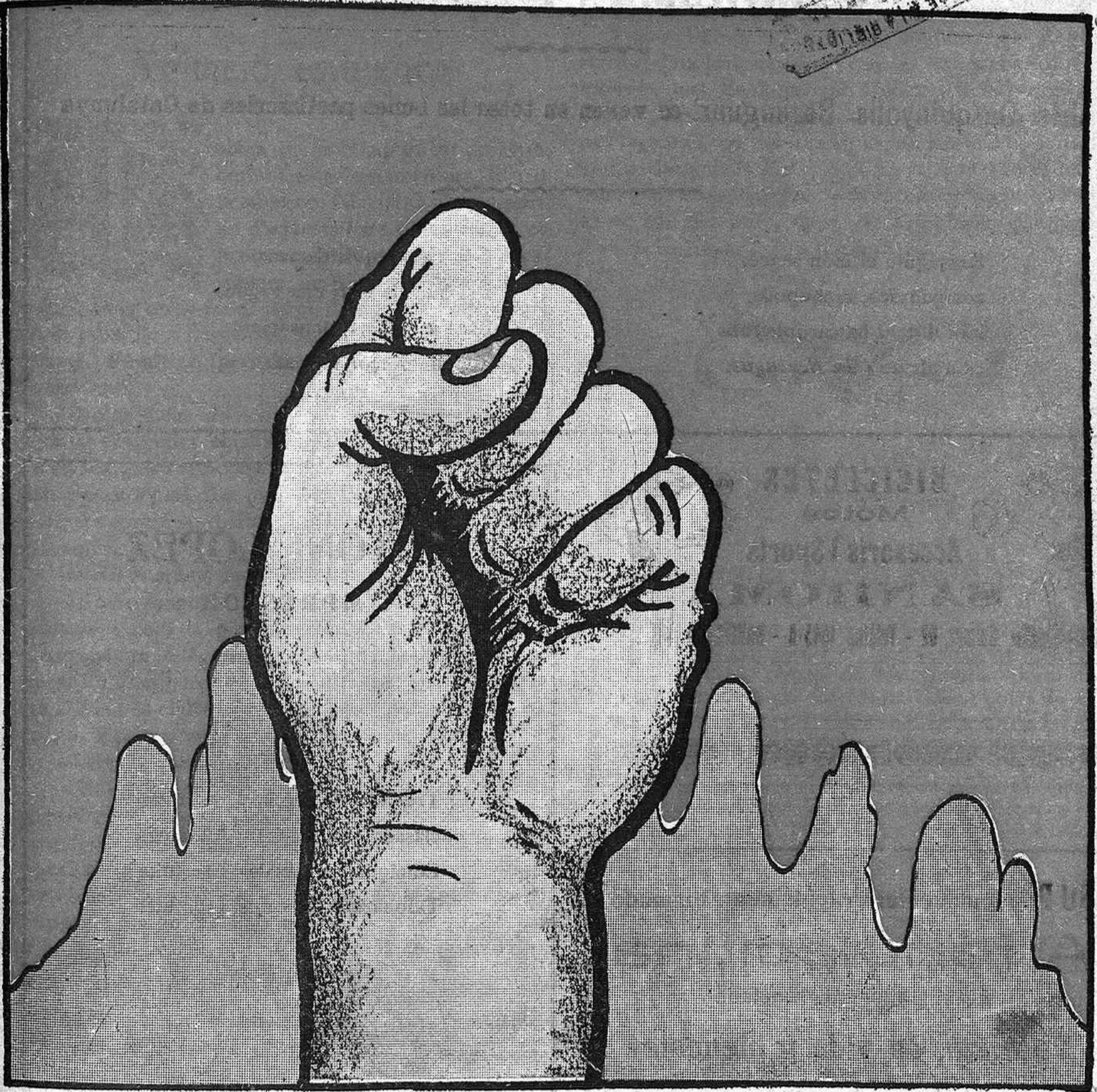

Barcelona 12 de setembre de 1924

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVII Número 2375 15 cèntims — Atrassats 30¢

RECEBUT A BARCELONA
EL 12 DE SETEMBRE DE 1924

LA DERIA DEL DIA

La mà del boxador!

Carquinyolis Berenguer

CALDAS DE MONTBUY

“LA CONFIANZA” Confiteria i Pastisseria

Els Carquinyolis Berenguer es venen en totes les bones pastisseries de Catalunya

Resseguiu el món sencê,
companyies, monopolis,
i en lloc hi ha carquinyolis
com els de *Cân Berengué*.

Són fets exquisidament
i el que els tasti una vegada
durà sempre al pensament
aquella dolçor sagrada.

BICICLETES

Motos

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Teléfon 1445 A - BARCELONA

ANTONI LOPEZ

— IMPRESSOR —

Treballs comercials de totes
classes : Revistes : Catàlegs
Edicions especials de luxe
Talonaris : Factures, etc., etc.

Olm, 8 : Teléfon 4115

BARCELONA

SU PESO aumentará rápidamente tomando

Arrenolecitina

Reconstituyente granulado

Vigoriza, da vida y bienestar

Venta en centros de específicos y farmacias

DEPOSITO: Conde del Asalto n.º 68, Farmacia

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 30
BARCELONA.

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Agitació estiuenca

Trobem un amic xino, car nosaltres tenim amics de tots colors. El trobem en un bar immediat al port, un d'aquests bars on es troben els licors autèntics que vénen d'Amsterdam, de Riga o de Jamaica. Ell voldria tenir un fumader d'opi, i com que això encara no és possible a Barcelona, ingereix licors forts i perfumats. Nosaltres, periodistes, li preguntem per la guerra civil.

—No en facin cas—ens respòn—La guerra civil de Xina és tan petita com els xinos. No diré que sigui una traca, però tampoc és una guerra sèria. Pocs soldats i pocs morts. La gent fa d'espectadora i els estrangers continuen ballant i divertint-se. Res: ombres xinesques.

—Però el crèdit de la Xina es ressenteix.

—No ho cregui. Sense guerres, de la Xina no se'n parlaria, i amb la guerra apareix en tots els diaris d'Europa un telègrama parlant de les lluites xinesques. La gent europea ja no en fa cas, perquè la guerra a Xina és civil i és eterna, però obliga an els europeus a pensar amb un país que es diu Xina.

—Així la guerra a Xina és un bé.

—Naturalment que ho és, i també perquè per la guerra progressa la Xina. Els uns són unitaris i els altres federalistes. La lluita de Nord i Sud que no s'acaba mai, ni a Xina ni enlloc. Corre el diner, corren les idees, la vida flueix, i Europa té una petita preocupació pera nosaltres. Vostè comprendrà que jo, com a bon xino, desitjo que no s'acabi mai la guerra civil.

*
**

Aquest amic és mexicà. Ens el presentaren a l'Ateneu, i l'acompanyarem per tota la ciutat sèria i picant. Parlarem de la revolució de Mèxic.

—Es la nostra sort i el nostre infantament com a poble. Fa quinze anys que tenim revolució. No hi fa res. En tindrem quinze més. L'indi, sempre surt guanyant, perquè tots anem a favor de l'indi, i fins que no sigui completament redimit, no pararem.

—Però, sempre aquests telègrams de la guerra civil a Mèxic.

—Tant se val. Aquests telègrams recorden al món que Mèxic existeix i que lluitem per coses que a ells no els interessien, però que són la nostra vida.

I com el xino, el mexicà ens confirma que la guerra fortaleix interiorment i que és una mena d'anunci internacional. Es fa guerra? Doncs es té telègrama. Es té telègrama? Doncs es té fama. Així la guerra esdevé, per ingrata i costosa que sigui, un motiu d'optimisme. Qui parlaria de la Xina, sinó fos la seva guerra interminable? Com hauríem pogut parlar amb un xino en un bar del port, sense els telègrams que parlen d'en Tche-Kiang i d'en Kiang-Sun?

PARADOX

EL CAMP

XI

Elegia en to menor

S'han desat, en cistelles i maletes, robes, llibres, objectes de tocador. Han tancat bé les finestres i les portes de les cambres altes. Han omplert la casa de polvos insecticides i boles de naptalina per a preservar els mobles de corcs i rates. Però jo crec que això és una fantasia. Amb el fred que hi fa aquí durant l'hivern ni les rates ni els corcs hi deuen poder viure si no tenen escalf de persona.

Ara, a baix al menjador—el restant de la casa està ferrenyament clos, inaccessible—fem l'últim diner. Això, aquest fet banal i petit, ens ompla, però, d'una vaga tristesa.

Pensem: Ara ja han marxat tots els beneïts aficionats als cotillons, a les «kermesses» i a jugar al «pare carbasser». Ja s'ha acabat la festa major, que fins passava de major. Ja no queda ni un estiuejant ni un gramòfon a la rogalia. Ja no queda estiu. Ara hi estariem més bé que mai en aquest dolç recó de muntanya. Les nits comencen a ésser llargues i fredes, i fa de bon passar-les a la vora del foc, llegint un bon llibre. Potser a mitja nit tindriem pietat dels gossos que demà ens acompanyaran a caçar, i ara gigolen tristament a fora—el *Picarol*, la *Formiga*, el *Pre-guinta-li*, que té asma, pobret! talment com una persona, i sense que sapiguem perquè ens recorda aquella mena de personatges que són tan del gust d'en Borràs—i ens aixecariem i els obriríem la porta.

A l'endemà al matí el camp estarà blanc de rosada. Serà un paisatge de «pessebre», un paisatge pintat a l'es-malt. Però tot farà una olor de cosa rescent nascuda, de cosa meravellosament pura que ens ressuscitarà l'ànima que ja creïem morta en nosaltres, enterrada en el llot, en el tedi i en la tristesa de la nostra pobra vida d'ara. I als llavis ens floriran cançons i somriures per a tot lo que ens volta.

I amb les primeres estrelles retornaríem a casa, deliciosament cansats. I a les tardes treballaríem en una obra *seria*, aquella obra que somniem fa tant temps i que, qui sap! potser no podrem escriure mai. I als dematins passejaríem. I als vespres, en havent sopat, vindrien aquestes gents humils i senzilles que són l'Estevanet, el «Manco», el Ramon, el Peret, el Francesc. L'Estevanet, el «Manco», el Ramon, el Peret, el Francesc, s'assurien entorn del foc i parlariem de coses fútils, simpàtiques, intranscendents: de la sembra, d'un senglà que s'ha vist a Séllex, d'una nova facècia de la Mundeta...

Però tot això no és possible. Hem de marxar. Hem de deixar aquest amable repòs. Hem de retornar a la ciutat i ésser sociables, és a dir: acceptar amb resignació el tracte de gent idiota, mesquina i vil, que prenen cafè amb nosaltres i ens donen grans cops amicals a l'espatlla, i ens proposen una *juerga* amb dones de *postín*, i es mescolen en la nostra vida i no ens deixen un moment de tranquil·litat.

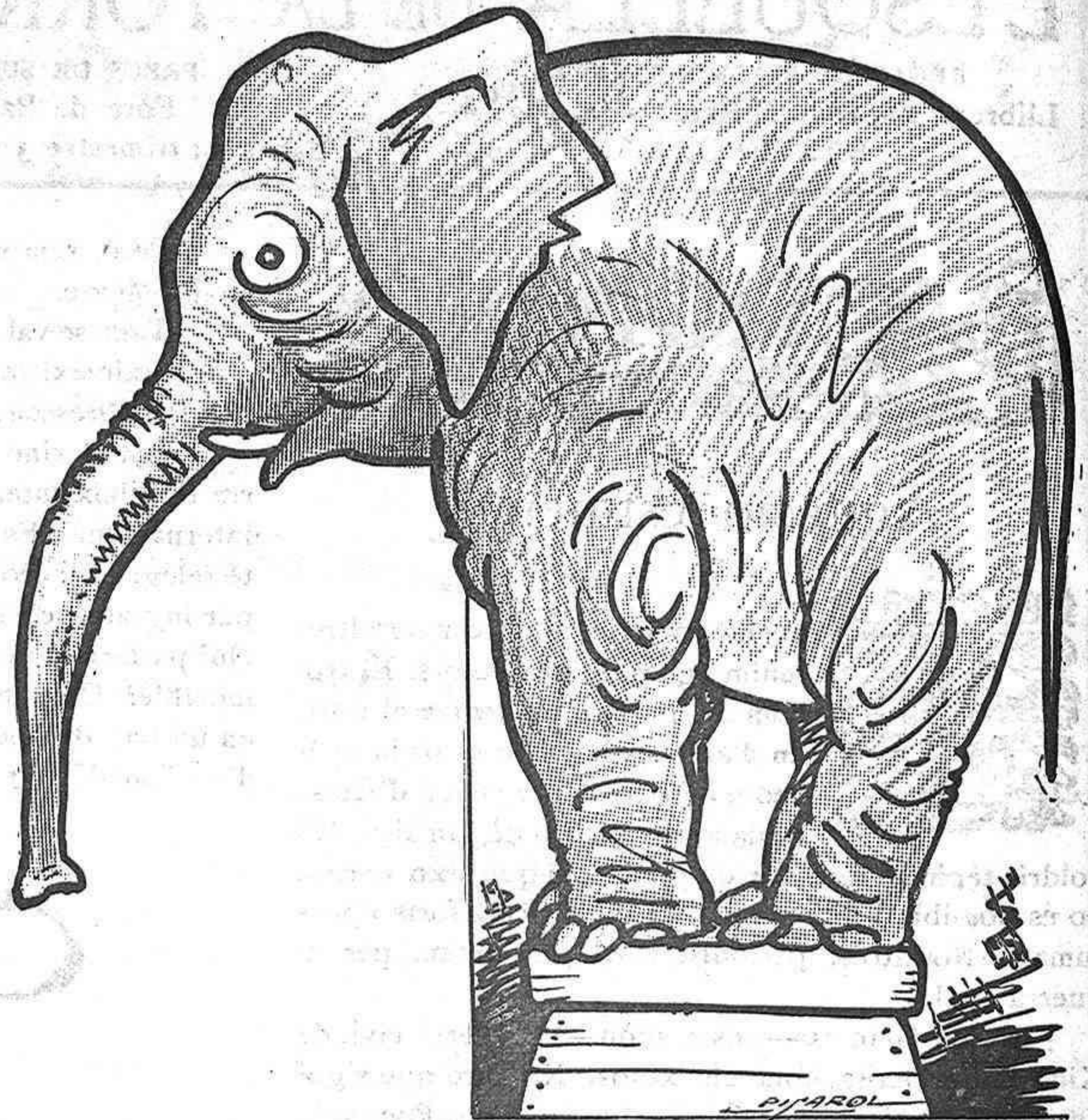
LLUÍS CAPDEVILA

El «Sardañola Gran Casino»

Tots aquests que, en arribar juny, parlen dels grans Casinos de Biarritz, Trouville, Deauville, Spâ, Ostende, són uns *paveros*. L'afany de presumir està tan extès en aquest cabàs de gats que és el món, que nosaltres hem conegut un botiguer del carrer de la Corribia que diu que a la *Potiniere* de Deauville cada mig dia prenien l'aperitiu amb el Sha de Pèrsia. Però ell no sap que aquell no ho era el Sha de Pèrsia, sinó un comparsa llogat pel Gran Casino per a donar-se *pisto*.

Nosaltres creiem que no cal anar tan lluny per a divertir-se. Sardañola—en castellà i tot—és un dels pobles més divertits del món. Ja s'ha donat el cas de que tres o quatre persones que hi han anat a veure

REFLEXIÓ

—I pensar que encara n'hi han de més trompes que jo!

com es divertia aquella bona gent, s'hi han mort de riure.

Riguint-se de les festes dels grans casinos! Al costat del «Sardañola Gran Casino», són més tristos que una barraca de burots! El «Sardañola Gran Casino» sembla una representació de la deliciosa *Gente bien*, del nostre Rusiñol. Una representació que dura tres mesos.

VARIORUM

De Rè Literària

A) Són tantes ja les revistes, les novel·les del *Día* i de la *Noche*, d'*Ara* i *Després*; s'ha abusat tant i tant d'aquesta mena de publicacions, que ni atenció ens mereixen les que de tant en tant vénen a augmentar el número, infinit quasi, d'elles. La crítica ha obrat tàcitament, i ben tàcitament per cert, s'ha callat. Tot el contrari de ço que en bona lògica devia d'haver fet; que a la literatura—regularment a la mala literatura—pertanyen aquestes publicacions, les quals influeixen al gust del públic més que la lectura de cent tractats d'Estètica i mil i cinc cents articles d'en «Gaziel». Però, després de tot, no serem pas nosaltres

qui retreurem a la crítica aquest seu comportament; que, en aquest cas, ben bé que fa callant.

B) Es imprescindible condició de tota revista, de tot llibre editat a la nostra ciutat, la d'ésser mal presentat. Sembla també cosa imprescindible que els que hi col·laboren ho facin malament, o bé que ni tan sols sàpiguen escriure. Recordem que, referent a publicacions, una ciutat com Sabadell ens ha donat lliçons de bon gust amb son *Almanac de les Arts*. Doncs bé: una revista que a nostres mans arribà dies enrera, acaba de demostrar-nos completament que a qualsevol lloc hi té tothom més depurat bon gust que a la nostra beneida Barcelona. Aquesta revista, intitulada *La Branca*, és editada a Balaguer, i per quins demostren que si tenen coneixement de les corrents ultra-pseudo-artístiques que ací imperen, han fet *fábula-rasa* de les mateixes i han decidit prosseguir la tasca començada altra hora per Bernat Metge i Ausias March, tornada a començar segles més tard per Verdaguer i Maragall, i deixada de banda últimament. Qualsevol diria que

les doctrines de Rousseau són més aplicables a la literatura que a la humanitat. Que és possible i necessari que la literatura torni a la Naturalesa per a recuperar sa preuada salut, perduda amb el viure atzarós i fals de les grans ciutats.

A més a més d'aquesta conclusió, en treiem de la publicació d'aquesta modesta revista, una altra potser més significativa i altament interessant, de qual transcendència no ens és permès parlar; més ben dit, qual transcendència no podem jutjar. Significa que l'art i la cultura no són exclusius sols de les capitals, sinóquasi tot el contrari; que una regeneració intel·lectual és possibilíssima. Falta, doncs, qui ajudi als que de bona fe inicien un moviment semblant. Una crítica honrada i sincera fóra per ço més que suficient.

C) Tot repassant mentalment la història de la literatura universal, hi trobem una certa coincidència que constatem; en tot país, quan la crisi literària és més gran, s'hi destaca una certa regió que, oblidant-se de tot fals prejudici, no sols d'escola sinó també pecu-

niari, amb sols son propi esforç arriba a imposar son art i a dominar-ho tot. Aquesta regió serà, a Itàlia, Toscana; Escòcia, a Anglaterra; Port-Royal, a França. Potser que fóra esperar massa, però no un impossible. Serà Balaguer la Toscana de la nostra literatura? Temps al temps, que les muses tenen els seus capricis com a dones que són.

D) Haig de posar punt final an aquestes breus consideracions escrites al córrer de la ploma; suggerides, com crec haver dit, per una revista modesta, menys que provinciana, segons qualsevol diria. Serveixin aquestes meves darreres paraules de felicitació als incògnits editors de *La Branca*, a la mateixa vegada que d'aclaració del mot província, ja que, involuntàriament, se'ns presenta ocasió de fer-ho. Aquest mot que, com he dit, no faltará qui apliqui a l'aital revista, careix, en realitat, d'explicació lògica si és aplicat amb l'estricta sentit de la paraula; que, d'aital forma, tan provincianes són les *novel·les blanques*, *revistes grogues*, de Barcelona i de Madrid. Si l'interpretació és distinta, i el mot és aplicat despectivament, siguins permès el dir que es comet tota una injustícia. Que no hi ha un art de províncies ni un art de capitals ni encara de nacions. Que l'art és etern i únic.

CIRO REY

UNA ALTRA REFLEXIÓ

-I també n'hi han de més mones que jo!

Qui amb joies gasta el dot
de sa muller és janot.

Si tens algú agraviat
no vagis mai descuidat.

Proses epigramàtiques

DE L'AMOR

DE L'EGOISME

No hi ha cap acte humà que no tingui un poc o molt d'egoisme. Adhuc els sants en el fons no eren res més que uns egoistes. L'amor més sublim sempre és un poc o molt interessat. L'egoisme, però, és una de les principals forces motores de l'humanitat. Desig i enveja són els seus factors: Dues pilastres que enlairen el «jo» predominant, per ridícul que sigui.

DE L'AMISTAT

L'amistat és una germanor més forta que la germanor. Sols l'amistat i l'amor arriben a engendrar odi i l'odi no és res menys que una continuació de l'amistat i l'amor en forma negativa. L'amistat és filla d'una compenetració espiritual entre dos sers. Aquesta compenetració és l'essència de l'amor. Sens ella no hi ha amor ni amistat veritables.

Jo estimo una bella amistat més que la mar i la roca esquerpada i la llum i la vela i l'espai, perquè l'amistat és llum i vela i espai i roca i mar de sonoritats immenses que ens omplenen el cor i ens fan gràcil la vida.

Aquesta llum que enlluerna els esperits i fa bategar els cors de neguit i dolcesa és la sublimitat de la vida.

L'amor explica el misteri de la vida generant i quan es miren les coses amb ulls d'amor es veuen contornades d'una gràcia que sembla nova perquè és eterna. És la llum de l'essència de les coses que és l'amor.

Per l'amor veritable la raó i el seny fan nosa. Per això les plantes i els animals són més sortats que l'home, car ells s'estimen tàcitament i en amor no tenen la força, moltes voltes, estúpida de la paraula esbulladora.

DE LA VIDA

La vida és un *cinema* que funciona constantment. La pel·lícula ens la fem i representem nosaltres mateixos i veiem a l'ensem la pel·lícula dels altres. Hi ha escenes emocionants i interessantíssimes. Però hi ha més pallassades que res més i sempre ens ho hem de mirar des de la fosca del misteri en el qual es descabdellen els fets.

Ço que ens enutja, però, del *cinema* de la vida és que no hi hem entrat voluntariament ni ens hem po-

ENTRE CÒMICS

—I aquest any no et quedes el Paral·lel?

—No; aquest any monto un teatre de titelles a Caldes. Hi faré més quartos i tindrè menys disgustos.

AL TRAMVIA

—A Sans, quant és?
 —Quinze cèntims.
 —Ja em podria donar cap-i-cua, ja, per aquest preu!

gut triar la butaca, i quan a l'acomodador del Destí li sembli ens trobarem a fora sense que ens en demanin consentiment. I no ens quedarà ni el recurs del cinema a l'aire lliure.

L'AEROPLÀ

Avui hem vist volar un aeroplà. Es a dir: l'hem vist i l'hem sentit volar, talment com passa amb certa mena d'insectes: el borinot, per exemple.

Això ha passat en plena natura i quan ja començàvem a estar tips de tanta natura. Perquè la natura és una mena d'arròs a la valenciana: aviat atipa. Nosaltres n'hem tret una conseqüència d'això.

De què? pregunteu?

Sí, home! De veure volar l'aeroplà en plena natura!

Si l'haguéssim vist a ciutat, passant per damunt de les cases de set i vuit pisos, espantant als ocells d'algun campanar, potser no n'hauríem fet cas. A ciutat, entre

la remor dels tramvies, les bocines dels autos, els rons dels fonògrafs, les màquines que als bars tornen la «calderilla»,—quan dones una moneda de plata—i els crits de la gent, que crida sense saber perquè, però crida, veure volar un aeroplà és lo més natural del món.

Ara, al camp, ja és altra cosa. Al camp és tan estrany, tan extraordinari, com veure volar un ase. Es a dir: potser n'és més, perquè a l'ase el coneixen, l'han vist tota la vida, li han pegat de menuts i segueixen pegant-li de gran, el tracten amb confiança com si fos de la família. En canvi de l'aeroplà no saben què pensar-ne, però no en pensen res de bo.

Nosaltres l'hem vist volar sobre les gallines, les cabres, els porcs, les mules i els pagesos. Sobre els camps de blat de moro i de pebroteres. Sobre els pins i sobre els bolets. Sobre els pallers i sobre els gossos que, com no saben què fer, ni menjar—perquè el gos de pagès és una mena de batlle de Cork involuntari: no menja res de lo que mengen els gossos com cal, sinó que s'alimenta (1) d'algun enciam, d'alguna col, d'alguna fruita... Es un gos vegetarià—dormen a l'ombra dels pallers. Sobre les masies del segle XVII i sobre les torretes de turrons i carquinyolis estil 914

Es retallava sobre un cel tan blau que feia pensar en un emblema de la primera comunió. Feia un soroll que semblava el de les ventoses que ens apliquen a la barberia quan ens fan massatge elèctric.

I allà, entre els porcs, les gallines i els pagesos, ens ha semblat l'aeroplà més aeroplà que mai.

XARAU

(1) Es un dir!

En Japet "Cordero"

A la simpàtica i gentil vila de Ripoll, la vila d'«entremig de dues aigües», com resa la cançó popular, té els seus tipus clàssics com totes les poblacions.

A Ripoll hi ha un home que és conegut pel Japet, o bé pel «Jo soc el rei» perquè ho diu sempre. Aquest home—com tots els homes—té les seves coses, sinó que la majoria dels homes no arriben a transcendir excentricament com ell.

Ens han explicat que una vegada en Japet va anar a un enterrament, tot mudat, nou de trinca i com sortint de la capsa. Portava guants i se li acudí anar amb els anells damunt dels guants i amb les mans exteses.

En Japet és el rei dels toros. Volem dir el que els contracta sempre i es cuida de les curses de braus que es fan a Ripoll.

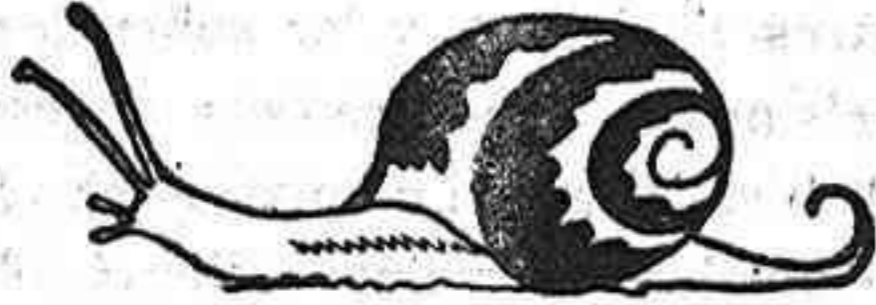
Però el fet que volem explicar del Japet és el següent:

En Japet és fabricant de cordes i un fervorós amant de la llengua de Cervantes—encara que no la coneix gaire bé—i l'home posà un rètol a la botigueta que deia: «José T... Cordero». Oi que això és un toll

de gràcia? Prou li digueren altres, no tan amants com ell de la llengua de Cervantes, que havia d'ésser «cordero», però ell entossudit que no feia cordills, sinó cordes, i per lo tant havia d'ésser «cordero». El que trobem estrany és que a Ripoll no hi fessin anar la canalla a cridar: Bè! bè!

Japet! Japet! A qui se li acudeix tractar-se de «cordero»? Que t'hi tractin, com aquell! Però tractar-te'n tu mateix? Vaja, Japet!

Ah! Des d'ara pots continuar dient: «Jo sóc el rei» i si vols pots afegir-hi «d'orus», perquè em sembla que aquesta vegada has caigut d'orus.

Preludi tardoral

Ara tenim la glòria de les vinyes madures i dels fruiterars blegats. La sang de l'estiu, que és la seva ardència, s'ha anat aterrossant sota els sarments en belles penjorelles de llum granada i madura. Pel llarg dels camins floreix l'idil·li fresc dels picarols i la cançó dels traginers i de la gent de verema.

Bacus dansa hiperbòlicament amb les carns roges, la vista encesa i el ventre ple de most. Després vindrà la pau del camp i la fermentació del vi novell en la fosca dels cuba com prenyades cintures. I això és la tardor.

La tardor té una gràcia de mare com no la té cap altre temps de l'any. Veritat que el juny, amb les seques afanyoses, pren un caire joïós d'infantament. Però la tardor té un aspecte de mare per excel·lència. Es tota la terra que ja ha donat el fruit fill de l'amor humil del pagès que l'acariciada tot l'any. Ara la natura reposa satisfeta, un poc lassa de la càrrega que ha portat i el repòs beatífic li trasllu en el rostre. Veieu, quina color de carn que té la terra? Mai com en la tardor té aquesta color de carn. Les boirades optuminals són superbes cabelleres d'un negre gris de tardor, com les d'una masovera que ja té l'esplet dels fills que li puguen forts i severos com els plançons.

La terra ja torna a ésser germinant de llavors pròdigues. Els sarments estirats es donaran sotsmissos a la poda. Saben que han de sofrir la dolor d'ésser tallats per a tornar a posseir penjorelles daurades.

Això és la tardor; però de la tardor ara només som al preludi. Aquests núvols fionjos que passen per l'horitzó com naus ventrudes del llac Estígia, tardor enllà portaran els vells cap a la mort com una collita de fruits saborosos perquè la tardor és així de fina i de bona: és una mort dolça i un tàcit infantament.

Les llavors li abultaran la cintura i la terra quieta somniarà collites noves.

Ara, però, no ens cal pensar en aquest repòs sagrat. Cal fruit el preludi tardoral amb aquestsponents sagnants i melangiosos amb la terra gloriosa de vinyes madures i fruiterars blegats que són la sang de l'estiu aterrossada sota els sarments i entre les branques com belles penjorelles de llum granada i madura.

JOAN D'ALIÓ

El Decàleg del bon barceloní

No sé perquè encara no s'ha escrit aquest *Decàleg*. D'ençà que aparegué en mans de Moisès aquell famós de les dues taules de pedra, per allà a l'Egipte, se n'han escrit qui-sap-los!

Hi ha el *Decàleg* del bon ciutadà, el de la salut, el del bon estudiant, el del bon jugador, el del soldat, i ara darrerament ha sortit el del patriota.

No podríem trobar un pou de ciència, d'aquests que saben enfondir en l'esperit humà, que ens fes un *Decàleg* barceloní? Perquè, vaja, sense *Decàleg* no anem enlloc; en ell trobaríem el ritme de la vida ciutadana que no sabem on és, i ens encarrilaríem pels amples camins del seny i de la mesura burgeses.

Jo fins crec que valdria la pena d'obrir un concurs entre els nostres pensadors, oferint un grapat de milers de pessetes per un *Decàleg del bon barceloní* escrit amb suc de cervell.

Que no tenim qui sia capaç de fer-lo? Ja ho crec! Jo mateix, que sóc una modesta mitjania, ja fa temps que en tinc un d'engiponat.

Que per què no el faig públic? Ben senzill: perquè no el considero digne de Barcelona, ni tan sols d'anar a concurs, cas de que s'arribi a obrir-ne un. Només hi ha el primer manament que em faci el pes, perquè em sembla que és una troballa, diu així:

Estimaràs a Barcelona per damunt de totes les coses.

Què tal? Fa que té un caient clàssic de primera?

El segon també pot anar:

No permetràs que sia juguina d'empreses particulars de cap mena.

El tercer, no ho sé, perquè del tercer n'estic enamorat; heu-se'l aquí:

Tindràs per un crim de lesa ciutadania el més petit trasbalsament de les Rambles, que són la vena aorta de la Ciutat.

Eh? No és cert que resulta filosòfic i contundent.

Els altres són tots per l'istil; mes ja ho he dit: no vull prendre la feina a ningú. Qui tingui la mà trençada en fer *Decàlegs* que faci el nostre, és a dir, el del bon barceloní. El meu me'l guardo per quan es vegi que ningú té cor de fer-lo.

Llavors el llençaré als quatre vents, no en dues taules de pedra com el del *Sinai*, sinó en plaques de fonògraf impressionades per en Vendrell, que és l'home de moda, i potser, potser, fins em decantaré a fer-hi posar música per en Morera, que és un músic ben expressiu.

QUICO

MUSEUS

Un amic meu que viu a Anglaterra va tindre la mala pensada de recomanar-me un anglès d'aquells aficionats a viatjar pel gust de veure museus d'art.

UNA OPINIÓ AUTORITZADA

—Jo, si vols que et digui la veritat, crec que ja no hi anirem mai més de bé.

L'home venia entusiasmat a Barcelona, car havia llegit a les guies i en alguns periòdics una llista bastant llarga de museus artístics per a visitar, i volia abans de fer-ho assessorar-se de la importància dels mateixos i adquirir els corresponents catàlegs per a que la visita li resultés profitosa.

Jo en sentir això vaig estar a punt de desmaiarme, pensant que a manca de catàlegs no em tocava altre remei que servir-li de *cicerone*, ofici que m'ha vingut sempre costa amunt, i vareig apressar-me a dir-li al *mister* que només el podria acompanyar aquell matí, car tenia que marxar a València correu.

L'home posà una cara de pomes agres que feia riure.

—Així—va dir—li estimaré que m'acompanyi a visitar el Gran Palau de Belles Arts de Montjuich.

—En aquest Gran Palau no hi ha res—li vareig dir.

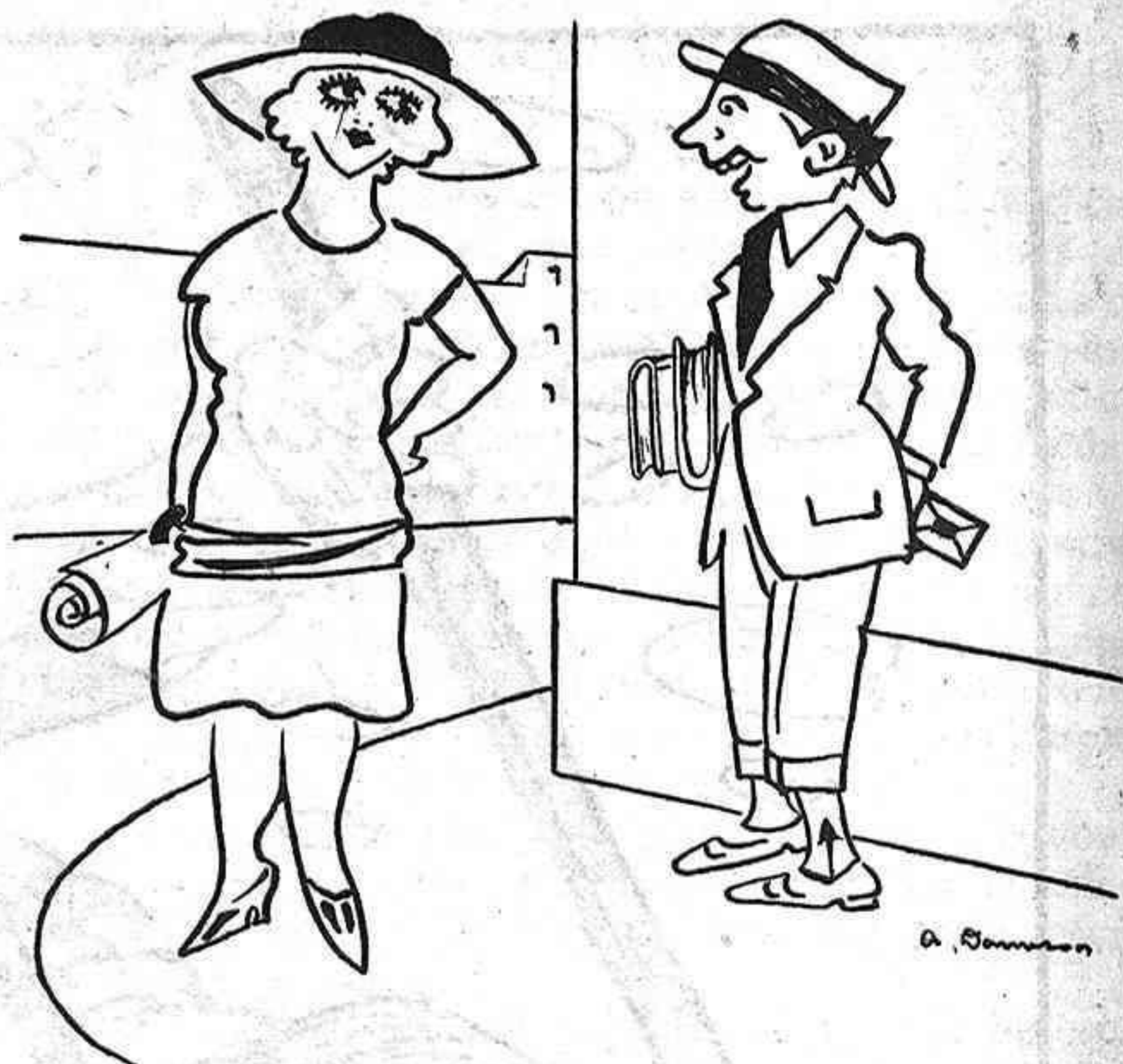
—No? I doncs perquè du aquest nom?

—Perquè hi haurà en ell la secció de Belles Arts, quan es faci l'Exposició de Barcelona.

AL LEGORIA DE SETEMBRE

—Qui ho diria que d'aquestes píldores en surten tantes borratxeres!

OBERTURA DE CURS

—I jo li obriria el meu cor!

—Llavors, anem al Palau Municipal d'Art Modern.

—No podem pas anar-hi.

—Es tancat avui?

—Avui i sempre; fa tres anys que l'estant montant.

—Quina llàstima! I si visitéssim el Museu del Teatre?

—Sí, podem visitar-lo, però per ara, és una cosa interina, una pura *comedia*, sap; s'està esperant disposar d'un local a propòsit per a montar-lo com cal.

El meu anglès canviava de color a cada resposta meva.

—No hi ha a Barcelona bones col·leccions particulars?

—Sí, això sí, en tenim bastantes; el Palau de la Virreina; la col·lecció Cabot, notable en vidrieria artística; la de quadros antics que fou d'en Gil; la col·lecció Estruc amb nombroses pintures; la de retaules d'en Muntadas i altres.

—Anem tot seguit a veure-les, si li plau.

—No el puc complaure.

—Per què?

—Perquè aquests senyors tenen les col·leccions per a ells, i no disposant de la recomanació d'un amic seu, no deixen pas visitar-les.

—Si que és estrany! Doncs quins museus tenen vostès pels forasters?

—Ara els anirem a visitar.

—No, no; diguim el que hi ha en ells.

—Vareig fer-li una detallada descripció del Museu d'Art i Arqueologia del Parc, brindant-me a acompanyar-lo.

—No m'interessa—va fer l'anglès—jo vull veure obres de Murillo, Velázquez, Zurbarán, el Greco, el Moro, Coello, Ribera, Joanes, Goya, art espanyol, sap? Què li sembla si m'arribés a Madrid?

No tinguí altre remei que dir-li que allí trobaria ço que cercava.

—Aquesta nit marxaré amb l'express.

—I no tornarà a Barcelona?

—Oh sí! Tornaré quan hi hagi bons Museus de Belles Arts.—C. ARBÓ

Joan Serra i Constansó. *Mig segle de vida igualadina*. Pesse-
tes 6'50 Tobella, impressor. Barcelona.

Veu's aquí un llibre que pot semblar, pel que no sigui igualadí,
mancat d'interès, i que, no obstant, és interessantíssim. Interessan-
tíssim per tot aquell que sigui un bon llegidor, és a dir: un llegidor
quina educació literària no sigui la d'un vulgar devorador de no-
vel·les.

Molt hem d'agrair an en Serra i Constansó que hagi sigut, ade-
més d'un notable escriptor, un home curiós. Gràcies a la seva cu-
riositat tenim una visió perfecta de la vida igualadina, durant la
segona meitat del passat segle. L'espanyol, i el català també, ha
sigut sempre un home poc curiós, poc respectuós amb les seves
accions. Si aquestes accions—grans o petites, transcendents o
mesquines—li semblessin respectuoses, li semblarien interessants
també. I les contaria. Les contaria amb l'estil cuidat d'un escriptor
professional, o amb la senzillesa d'un obscur i anònim ciutadà
qualsevol, com han fet Mercier, l'abat Edgeworth de Firmont,
Mesland, Hyde de Neuville, d'Allonville, la senyora Campan, el
metge Saifert, la modista Rosa Bertin, a París, quan la revolució
de 1789 Així, doncs, més que als historiadors Thiers, Michelet,
Carlyle, Blanc, hem pogut conservar un quadro detallat, precís, de
l'època.

I és que aquella gent sentia una curiositat per lo que passava
entorn seu que nosaltres no hem sentit mai De la mateixa època,
quins documents quines *Memorias* tenim a Espanya? Ben poques:
dues o tres col·leccions de diaris i les *Memorias* de Godoy, l'intel-
ligent—que no funest—ministre de Carles IV, escrites des de
Burdeos, no per a pintar l'Espanya del seu temps, sinó per a reha-
bilitar-se davant del poble estúpid que l'havia llençat a l'emigra-
ció. I, no obstant, aquella era una època interessantíssima, d'un
dramatisme i d'un color magnífics. Els espanyols derrotaven als
exèrcits de la República *una e indivisible* al Rosselló. La duquesa
d'Orleans, fugint de la Convenció, és retirava a Barcelona, a Sarrià,
millor dit. Nosaltres pensem en les dificultats en que degué trobar-
se en Miquel Santos Oliver—un dels pocs escriptors notables de
debò—per la manca de documents, a l'escriure el seu magnífic
estudi de *Catalunya durant la revolució francesa* (1).

Gràcies, doncs, a la curiositat d'en Serra i Constansó, tenim
aquest quadro de la vida a Igualada durant la segona meitat del
segle XIX. Avalorà l'obra l'estil clar, senzill, personalíssim de
l'autor. En Serra i Constansó pertanyia a l'escola realista, però
s'apropava més a Maupassant—sense, potser, tenir el seu vigor—
i a Mirbeau—defugint pietosament la crueltat de l'escriptor fran-
cès—que a Zola.

Aquest llibre de *Mig segle de vida igualadina* ens fa sentir més
la mort de l'inoblidable company.

(1) Societat Catalana d'Edicions. Ptes. 4'50.

ALFA

Himne al Vici

Oh Vici sant que ens distreus el lleure
i ens fas el viure dolç i benastruc;
del fons dels cors jamai te puguin treure.
Jo et reso fervorós i un poc poruc.

Sies lloat en mos versos solemniais
oh, gran pare dels pecats capitals.
Em plaus perquè ets un flam d'inquietud
i ets molt més bo que totes les virtuts.

La Virtut! . Quina cosa més odiosa!
fa de la vida una asquerositat.
Val molt més l'abraçada voluptuosa
que no pas el silici per contenir el pecat.

El Vici ve dels déus: és cosa santa.
A l'Olimp sols hi van els viciats.
No hi pujarà aquell que el Vici sant l'espanta.
A l'Olimp, les virtuts són els pecats.

El vi no purifica si no embriaga;
l'abraçada ha d'ésser damunt de la carn
i el bes no és bes si acàs no deixa llaga
damunt dels llavis de rojor triomfant.

La fumerola d'opi és més divina
que l'encens de superbes catedrals,
la seva somnolència ens il·lumina
i ens du les santes visions sensuais.

Hi ha res més gran que una dona embriagada
que ens dóna oblit amb vi i passions incontinents?
Aquesta dona és la més sagrada;
els déus li tenen tots els miraments.

El Vici és sant entre les coses santes
Jo l'amo tant que em compenetro amb ell.
Oh Vici que em domines i m'encantes,
oh si em volguessis acceptar l'anell!

Viuries sempre amb mi com una esposa;
com deessa del pler i dels goigs triomfals
i jo t'adoraria per sobre tota cosa.
oh Vici! Pare sant dels pecats capitals.

Què hi fa que el cos se'ns en vagi per terra
si el bes i el vi ens emboteix la pell
i la passió en els llavis s'aferra
i en cada llavi hi fa florir un clavell?

Què hi fa que moris rebentat pel Vici
si és la mort més gran que hom pot tenir
i et voltarà la tomba un perennal inici
de roses voluptuoses com llavis en florir?

Viu l'avui en pecat i pecant a tothora.
Demà? Qui sap si veuràs el demà!
Qui viu una hora i sap gosar una hora
és el geni més gran i l'home més humà.

SALVADOR PERARNAU

TELÒ ENLAIRE

APOLO

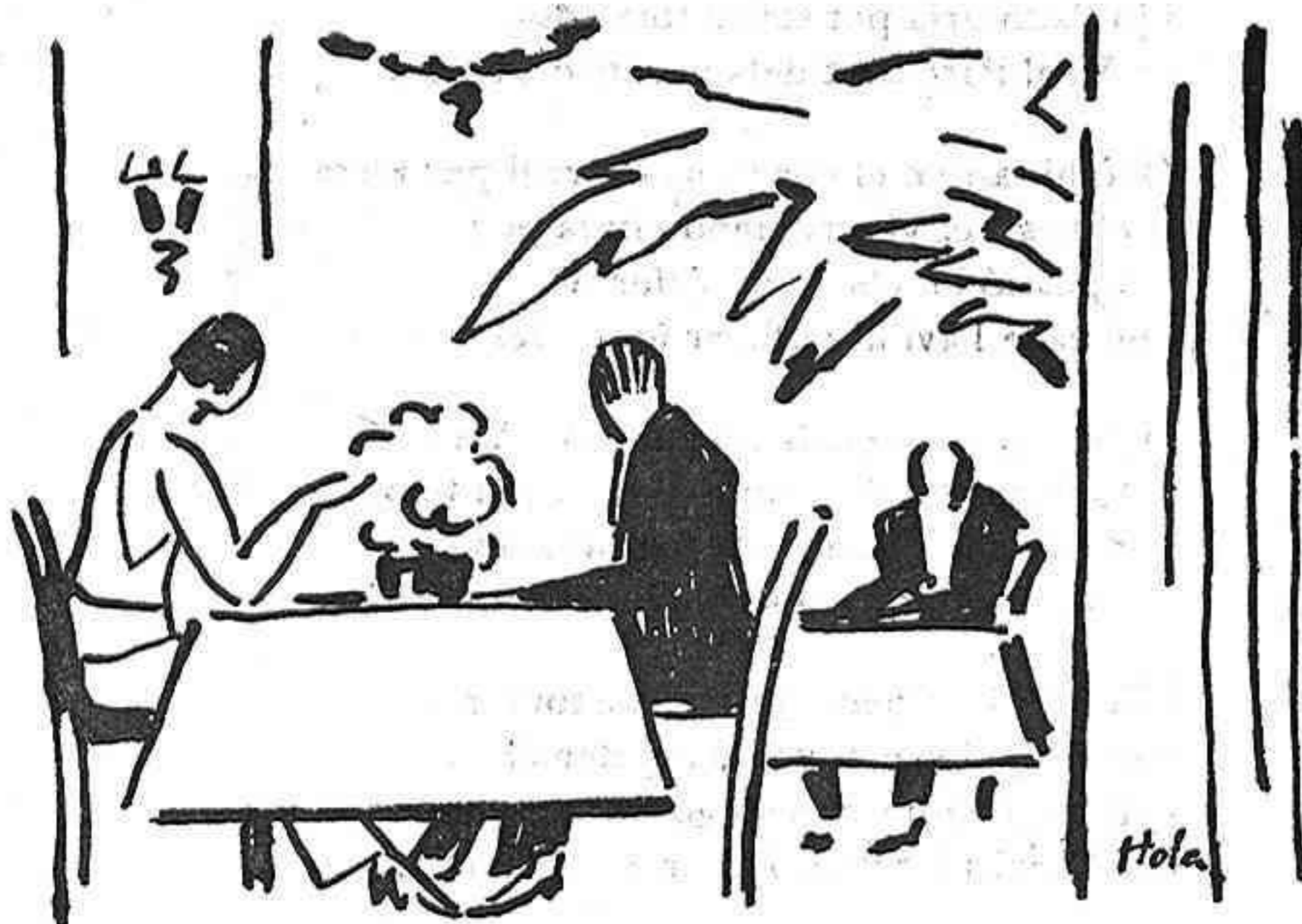
Inauguració de la temporada: *Doña Francisquita* i *Las Musas latinas*. Bon programa aquest. Programa de respecte i d'homenatge al més gran dels nostres musics, l'imponderable Amadeu Vives.

En la interpretació lluitaren tots els actors amb valentia i

MARTE, MIRANT A BARCELONA!

quin bullit, Mare de Déu!

UNA DESGRÀCIA

—Es un nou ric. Quan era pobre s'hauria menjat els maons... I ara que és ric és vegetarià!

bona voluntat per a que no desmeresqués l'obra. I no va desmerèixer. Hi havia el perill del record d'interpretacions insuperables. Però els discrets actors de l'«Apolo» sapigueren també salvar aquest obstacle.

COMICO

Ric-Ric. Plens cada nit. Sense que sigui necessari afegir pedaços a la revista la gent omple el teatre cada nit.

I és que, diguin lo que vulguin, *Ric-Ric* és una de les poques revistes que hem vist que tingui cara i ulls.

BARCELONA

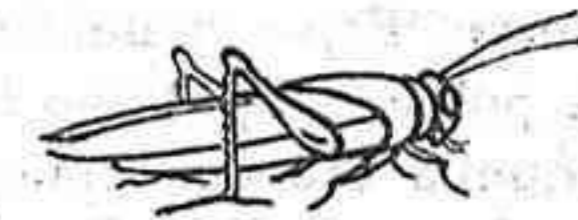
En aquest teatre hi ha debutat la companyia Zorrilla-Ramírez. Es una companyia netament madrilenya, és a dir, de molta broma, de tanta broma que fins potser en fan un gra massa. Broma d'aquella de «Que te crees tú esol», «el desmiguen!» i «la carabal!» Els autors (?) que es dediquen an aquest gènere podrien constituir-se en un sindicat: El Sindicat d'Autors de la República de la Ximpleria. El repertori de la companyia és a base de les firmes següents: Muñoz Seca, Pérez Fernández, Paradas, Luque, García Alvarez, Paso, Abati...

PER A ACABAR

El dijous vinent debutarà al «Goya» la Companyia de Maria Palou amb l'estrena d'una obra del senyor Sassone.—Al «Victoria» debutaran amb *La Bejarana*, la sarçuela d'en Fernández Ardevín i el mestre Alonso, qui vindrà de Madrid a dirigir-se l'obra.—Al «Tívoli» es debuta amb *La joven Turquia*, sarçuela en dos actes, del mestre Luna, que cantarà en Vendrell.

I res més per avui.

Bob

A la bruna masovera

Benhaja la frescor del vostre riure
que brolla voluptuós i baladrer:
estrella del camí, damnada a viure
tan bruna com el blat d'aquest terror!

Bella rosa de sang que creix ardida
voltada de parets patriarcals:
els fruits, sembla talment que treguin vida
quan allargueu el braç per abastà'ls.

Per veure us, fan parada a la drecera
els vagabuns que passen de camí:
qui sap si sempre més, oh, masovera
enyoren el poder passar per quí...

I quants que fan passada cada dia
reposen sota l'ombra del fruiter,
només per delectar-se amb l'ambrosia
del riure voluptuós i baladrer.

Dona de cabells rossos com espigues
dolça i subtil regina del conreu:
que al reposar de totes les fatigues
feu nèixer les cançons a plena veu:

Estrella del camí Sortiu a fora
quan cridi, tot pasaant:—Adéu-siau!
Si guardo un record vostre per tota hora
jamai en cansaré sota el cel blau!

JULIÀ GUAL

EL DEPORT

FUTBOL

Barcelona - Moravska Slàvia

El camp de Les Corts ha tornat a donar senyals de vida amb ocasió dels dos partits celebrats entre txecs i catalans, que serviren per a inaugurar oficialment la temporada del F. C. Barcelona.

A l'equip estranger, al *Moravska Slàvia* el podem classificar, senzillament, com un equip bo. Malgrat manifestar-se de bon conjunt, ràpid i amb variació de jugades, desenrotllades especialment per l'ala dreta, no arribaren a donar-nos aquella impressió de bon futbol que hem apreciat en altres equips txecs. No entusiament; hi manca quelcom de visualitat, de gràcia, d'*àngel*—que diuen els castiços—en llur joc per arribar a produir una impressió més favorable. L'actuació en el primer partit no passà de regular; en el segon, amb més desitjos d'agradar, es mostraren a l'ensem que més perillosos, més mestres en... copets amagats, dels que caracteritzen als equips d'aquelles terres. Fem esment d'en Chlad, Kavarick i Marik II com a millors.

El *Barcelona*, que en conjunt tampoc ha sigut l'equip dels grans dies, ho féu a la inversa; existint més compenetració entre llurs components l'equip del primer dia que donà un rendiment superior al presentat en el segon partit, en el que l'ala Lane-Viñals no arribà a donar els resultats pràctics que donà la del dia abans formada per Martí-Viñals; hi contribuí—cal dir-ho—l'actuació de la patlla de mitjos, que fou en aquest segon partit bastant desgraciada.

Dels catalans, que guanyaren els dos partits per 3 *goals* a 0 i 3 a 2, sigueren els millors l'Alcántara i en Sagi-Barba, que foren, com sempre, molt perillosos.

En els arbitratges, els senyors Vela i Comorera, compliren.

BOXA

A la vetllada que dissabte passat és celebrà al Parc, en Ricard Alís defensà el seu títol de campió d'Espanya del pes welter, en front del *challenger* Jim Morán. I en Ricard Alís perdé. Mirades les coses serenament, no podia succeir altra cosa si tenim en compte, que malgrat les grans condicions del fins ara campió, tenien que ésser rebaixades aquestes pels esforços que per alcançar el pes necessari estava obligat a fer i que suposaven per aital motiu una minva en llurs facultats.

En aquestes condicions l'Alís no fou l'Alís i així no és d'estranyar que el títol de campió canviés de mans amb més facilitat que la que fóra de suposar en condicions normals. Afegim-hi que portà una mala tàctica i comprendrem perquè al final la decisió no el podia afavorir.

Fer un combat d'aital importància en les condicions en que ho féu l'Alís, entenem que és una equivocació. Les conseqüències ell les ha sofert, encara que creiem que de gran part de lo succeït es té que culpar an el seu *menager* senyor Paulí, que estava obligat a pesar les probabilitats que en pró i en contra podia tenir el seu *poulain* abans del combat, sobre el resultat d'aquest. Per la sinceritat que ens caracteritza, així ens creiem obligats a dir-ho.

En Jim Morán féu un gran combat, presentant-se com mai: ràpid, valent i segur féu un combat de campió, que ens fa creure que si segueix pel mateix camí estarà ben defensat el títol conquerit. Ara cal no defallir!

Els altres combats donaren els següents resultats:

Miró-Campillo.—No saben lo que es boxejar. Guanyà el primer per punts.

Hola

ELEGÀNCIES

—I aquest any també s'abonaran al Liceu?
—Més que mai! Tres «palcos» hi tindrem.

Hola

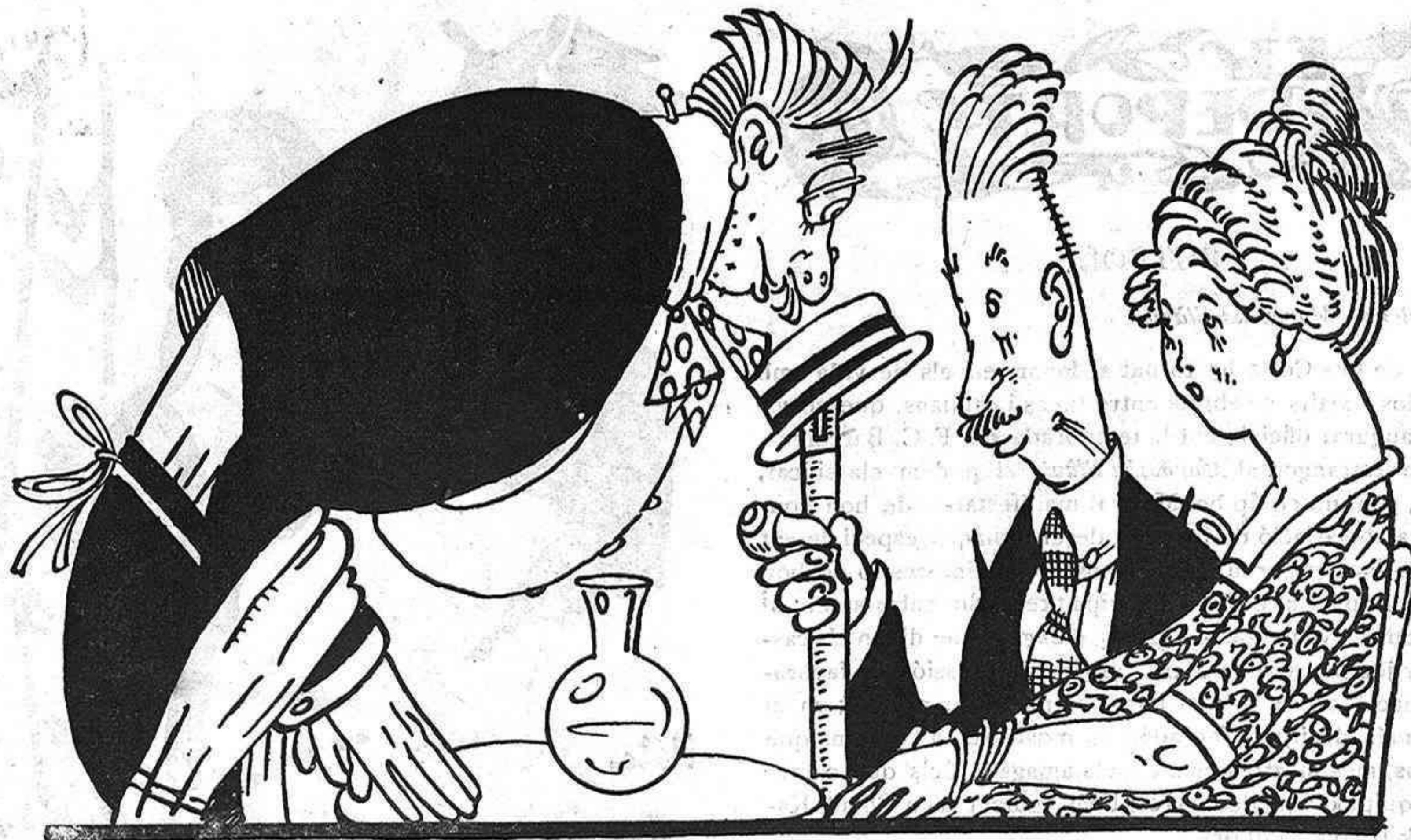
PRECAUCIONS

—Abans de que entri la minyona, arreglarem un xic el llit. Aquest servei és tan viciós!

Villanueva-Villar.—També guanyà el primer.

Urtasum-Roca.—La decisió fou favorable an en Roca que es mostrà més batallador. El seu contrari ens demostrà que continua essent l'excel·lent boxador de tots conegut.

Cola-Cañizares.—Acabà en un *match* nul que posà de relleu els progressos del primer i la correcció sobre del *ring* de l'ex-campió del pes ploma. Aquest xicot ens l'han canviat...!—FERRAN.

AL CAFÈ

-Sol?
-Que més voldria jo!

«Círculo Unión Mercantil Hispano-Americano» on estaven. Nosaltres no estem pas enterats del motiu o motius d'aquesta decisió, però ens sembla que està molt bé. Què tenen que veure els repòrters amb el «Círculo Mercantil»? Trobem que s'hi adiu tan poc com si es tractés d'una «Sociedad Agrícola».

Tenim a Barcelona un gran nombre d'urbanistes anglesos que han vingut per a estudiar la nostra ciutat.

Si hi fossim a temps els diríem que s'entornessin sense estudiar-la. Ens en donem vergonya pels que se n'haurien de donar de que la nostra ciutat sigui tan bruta i deixada i de que els nostres carrers semblin cami-rals o trenca-colls.

Sort que aquests urbanistes anglesos, si són com cal, ja veuran del mal que patim.

Van continuant les subhastes dels bens embargats als advocats com a conseqüència de no haver satisfet la multa imposada pel governador i general Carles de Lossada i Canterac.

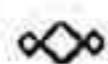
Nosaltres som bons de cor i compadim tots els contratemps i les dolors agenes.

Ha pres possessió del Govern Civil de Tarragona el nou governador, Lleó Martín i Peinador.

De nom de fonts Lleó i de segon cognom Peinador.

No cal dir com ho celebrem i li desitgem un bon acert.

La Junta directiva del Centre de Repòrters acordà per unanimitat traslladar-se a un altre domicili, deixant tot seguit el

Aquest número
ha passat per
la prèvia
censura
militar

Antoni López, editor - Rambla del Mig, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

A. ROVIRA I VIRGILI

GRAMÀTICA ELEMENTAL
DE LA
Llengua Catalana

PREU: Ptes. 3

NOVÍSSIMA

Ortografia Catalana

. : Vocabulari Ortogràfic : :
Segons les Normes de L'Institut
:-: d'Estudis Catalans :-:

PREU: Ptes. 2

EL INGENIOSO HIDALGO
DON QUIJOTE DE LA MANCHA

COMPUESTO POR *MIGUEL DE CERVANTES SAAVEDRA*

Novísima edición corregida con presencia de la edición Príncipe de las Damas de Juan de la Cuesta, dialogada y reformada con arreglo a la moderna ortografía y conteniendo algunas notas aclaratorias inspiradas en la de varios autores, entre otros *Clemencin, Pellicer, Covarrubias, Cortejón, Rodríguez Marín*, etc.

Un tomo de 974 páginas en rústica	Ptas. 2'—
» » » en cartoné.	» 2'75
» » » encuadernado a la inglesa.	» 3'50

Vers i Prosa

Llibre de lectura escolar

Selecció de treballs en prosa
i vers d'autors catalans mo-
ders i antics . . . . .

Per *A. ROVIRA I VIRGILI*

Un volum: Ptes. 3

A. ROVIRA I VIRGILI

DICCIONARI

Català-Castellà
&
Castellà-Català

PREU: Ptes. 15

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaltes.

CONVERSA INNOCENT

—Noia, vas molt a poc a poc.

—No tinguis por, doncs, que ja arribaré a lloc!